

Innovatieve overheidsopdrachten in de Vlaamse lokale besturen

Resultaten van de bevraging

1.

Over de bevraging

In het voorjaar van 2021 werd er samen met de bestuurlijke commissie Innovatief en digitaal besturen gewerkt rond het thema Innovatieve overheidsopdrachten. Het doel was drieledig:

- inzichten vergaren in de toepassing en mogelijkheden van innovatieve overheidsopdrachten voor lokale besturen;
- bestaande instrumenten in kaart brengen en analyseren;
- aandachtspunten en noden detecteren.

We deden dit om tot een gedragen visie te komen maar ook om via een standpunt aan beleidsbeïnvloeding te kunnen doen van het centrale niveau.

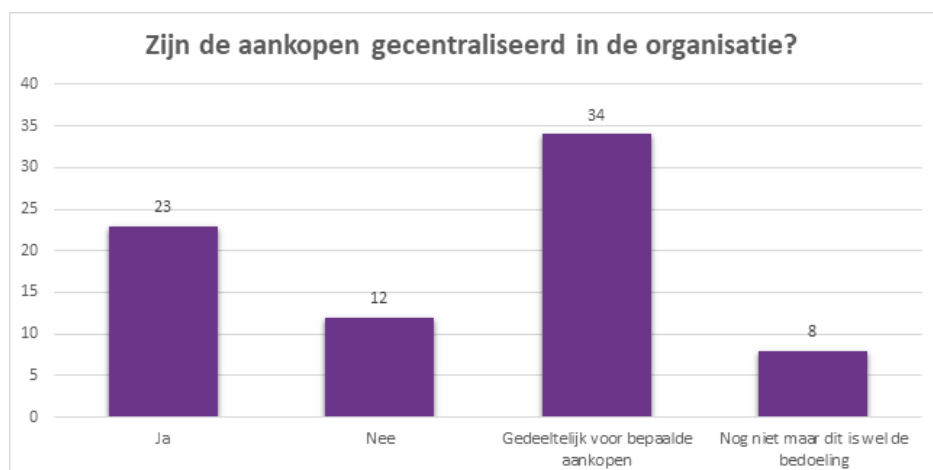
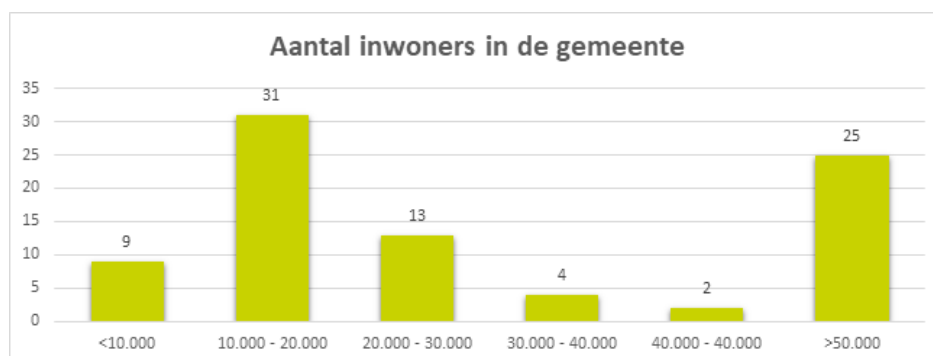
Omdat het voor ons belangrijk was om goed te weten welke vragen en noden er leven rond dit thema, lanceerden we een bevraging naar de lokale besturen. We polsten naar de ervaringen die de lokale besturen hier al dan niet rond hebben, welke belemmeringen zij vaststellen en welke ondersteuningsnoden er zijn.

De bevraging gebeurde aan de hand van een digitale vragenlijst en werd gecommuniceerd via het e-zine van de VVSG en via gerichte mailings naar de aankoopdiensten en het management van de lokale besturen.

2. De respondenten

In totaal vulden 77 respondenten de bevraging in. Bijna de helft van hen werkt op de aankoopdienst van de gemeente en komt dus veel in aanraking met overheidsopdrachten.

3.

De resultaten

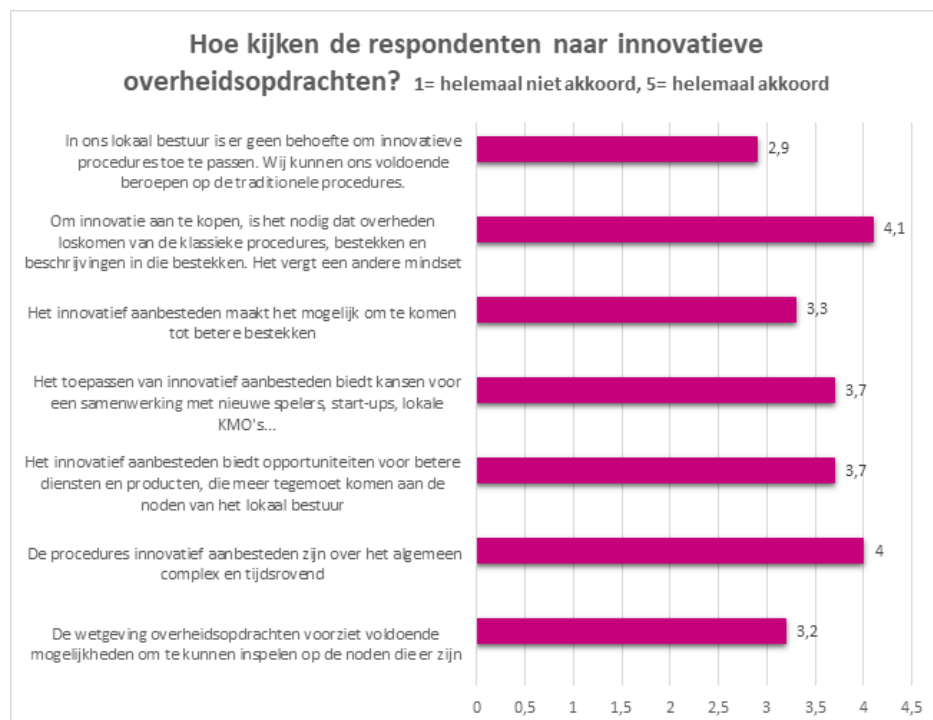
1) Algemene bedenkingen bij innovatieve overheidsopdrachten

Bij de start van de bevraging wilden we zicht krijgen op hoe de respondenten kijken naar het thema. We legden aan hen enkele stellingen voor en vroegen hen een score toe te kennen van 1 tot 5 waarbij 1 aangeeft dat ze helemaal niet akkoord gaan, en 5 gelijk staat voor helemaal akkoord met de stelling.

In de onderstaande grafiek geven we telkens de gemiddelde score weer.

De respondenten beseffen duidelijk dat om innovatie aan te kopen, het nodig is om los te komen van de klassieke procedures en bestekken maar de procedures worden wel beschouwd als complex en tijdrovend.

De respondenten erkennen de voordelen die innovatief aanbesteden met zich meebrengen en voelen in mindere mate, maar toch nog eerder wel dan niet, de behoefte om innovatieve procedures toe te passen.

2) Ervaring met innovatieve overheidsopdrachten

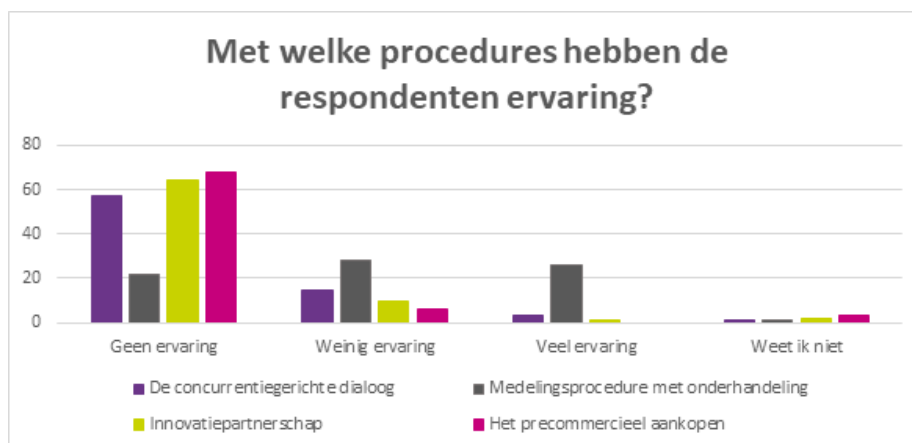
Het merendeel van de respondenten zegt geen ervaring te hebben met de concurrentiegerichte dialoog (74%), het innovatiepartnerschap (83%) en het precommercieel aankopen (88%).

De mededingingsprocedure met onderhandeling wordt meer gebruikt maar ook door een minderheid. (33%).

Aan diegenen die ervaring hebben met deze procedures werd gevraagd voor welke opdrachten zij deze procedures hebben toegepast.

De meest genoemde voorwerpen van bestekken hebben betrekking op:

- Software en andere IT- en datatoepassingen
- Ontwerp van infrastructuur, inrichting publiek domein, bouwprojecten
- Verzekeringen
- Consultancy en begeleiding

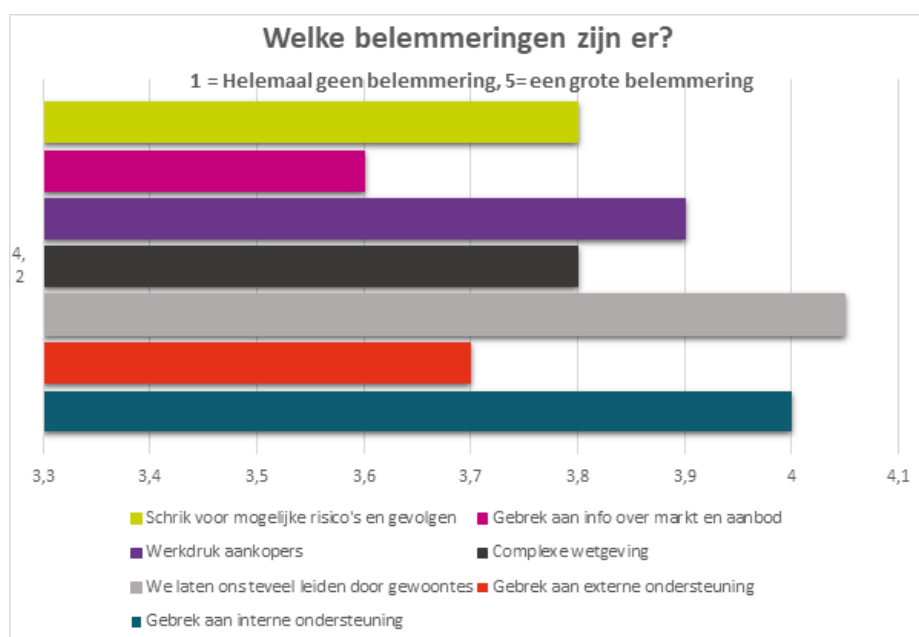
De marktconsultatie

De marktconsultatie is een cruciale stap in een innovatief aankoopproces. Slechts vier respondenten geven aan dat de marktconsultatie de norm is geworden voor de aankoop van bepaalde innovatieve diensten en producten. 25% geeft wel aan dat de marktconsultatie steeds vaker gebeurt. Het merendeel van de respondenten (70%) geeft aan dat dit nog nooit werd toegepast of slechts in enkele uitzonderlijke gevallen.

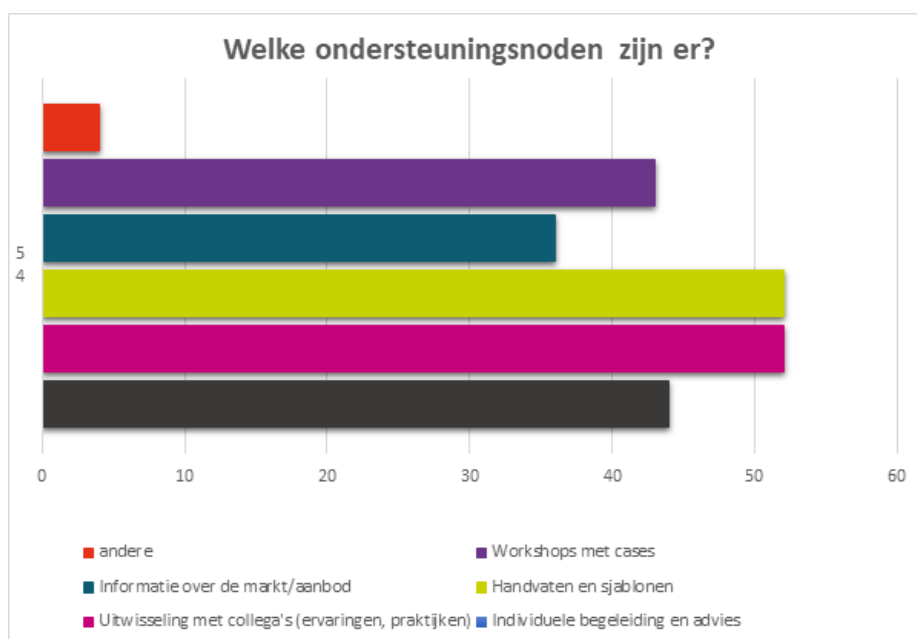
Vastgestelde belemmeringen

De lokale besturen stellen verschillende belemmeringen vast, die er toe bijdragen dat de procedures innovatieve overheidsopdrachten moeilijk hun ingang vinden. Alle opgesomde belemmeringen krijgen op een schaal van 1 tot 5 een score van minstens 3,6. Hieruit kunnen we concluderen dat alle opgesomde belemmeringen als een reëel obstakel worden beschouwd. Het gebrek aan ondersteuning, de vaststelling dat men zich teveel laat leiden door gewoontes (traditionele bestekken en procedures) en de werkdruk bij de aankopers worden als de drie belangrijkste belemmeringen aangeduid.

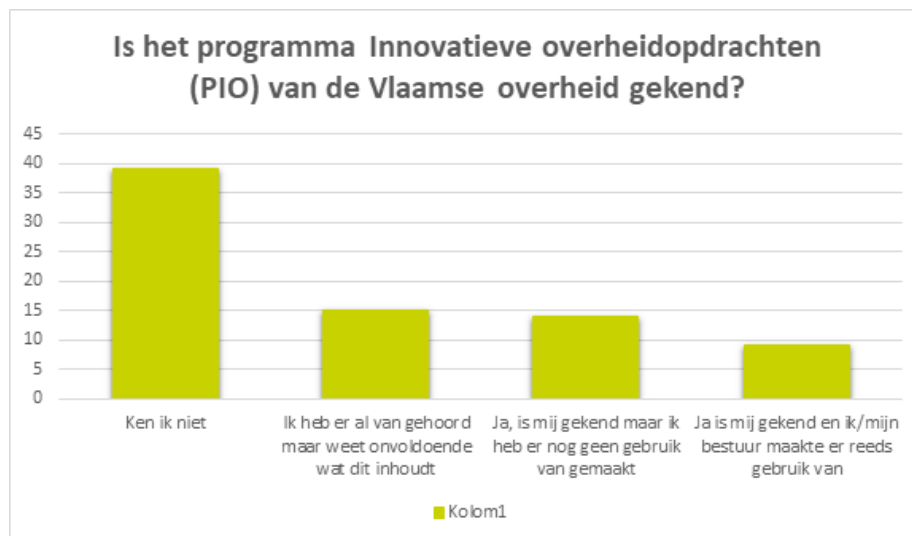
Ondersteuningsnoden

Het is duidelijk dat de lokale besturen heel wat ondersteuningsnoden hebben over deze materie. De meest genoemde ondersteuningsnoden zijn de noodzaak aan direct bruikbare handvatten en sjablonen en de uitwisseling met collega's over ervaringen en goede praktijken. Dit wordt door een meerderheid van de lokale besturen (telkens 68%) aangeduid als nood. 57% heeft nood aan individuele begeleiding en advies en 56% ziet brood in workshops aan de hand van uitgewerkte cases.

3) Het Vlaamse ondersteuningsaanbod

We wilden ook graag eens polsen naar de bekendheid van het Vlaamse Programma Innovatie Overheidsopdrachten (PIO). De helft van de respondenten (51%) kent dat programma niet. 20% heeft er al van gehoord maar weet onvoldoende wat dit inhoudt. 18% kent het programma maar heeft er nog geen beroep opgedaan en 11% van de respondenten kent het programma en deed er reeds beroep op.

Uit de input van de respondenten die het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten kennen (18%) maar er nog geen beroep op deed, blijkt dat de meest voorkomende reden hiervoor is een gebrek aan tijd, capaciteit of kennis om projectideeën uit te werken..

Vlaams ondersteuningsaanbod

De Vlaamse overheid kan een rol opnemen om de lokale besturen mee te ondersteunen. Het merendeel van de respondenten (79%) vindt dat een Vlaams ondersteuningsaanbod zich moet focussen op het proces van innovatief aanbesteden, eerder dan het innovatieve karakter van het voorwerp van de aankopen. Het merendeel wil een ondersteuningsaanbod dat inzet op het mogelijk maken van kennisopbouw en experimenten.

Meer informatie?

Lees het standpunt 'Innovatieve overheidsopdrachten, een hefboom voor lokale innovatie' - zie vvsg.be

Of contacteer het team Digitale transformatie en innovatie via nathalie.dumarey@vvsg.be